

Motion till riksdagen 2011/12:Ju222

av Maria Ferm m.fl. (MP)

Datalagringsdirektivet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta upp frågan i EU om att riva upp datalagringsdirektivet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör ställa sig positivt till att EU-domstolen prövar huruvida direktivet strider mot mänskliga rättigheter eller ej.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges regering bör samarbeta med andra länder som är kritiska till EU:s övervakningspolitik i syfte att förändra denna.

Motivering

EU:s datalagringsdirektiv (Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/24/EG av den 15 mars 2006 om lagring av uppgifter som genererats eller behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät och om ändring av direktiv 2002/58/EG) är en av flera integritetskränkande "anti-terrorlagar" sedan den 11 september 2001, de flesta av dem med sin grund i EU-direktiv. Tillsammans med FRA-lagen och Ipred utgör datalagringen ett avsteg från ett tolerant och öppet samhälle som respekterar privatlivet. Det handlar om grundbultar i det demokratiska samhället som hotas genom övervakning, registrering och kartläggning av alla människor. Lagen innebär att telefoni- och internetleverantörer kommer att behöva lagra abonnentinformation i mellan sex månader och två år. P3 Nyheter uppmärksammar den 27 oktober 2010 att en promemoria från Justitiedepartementet föreslår att polisen ska kunna begära ut abonnemangsuppgifter inte bara för grova brott, utan

Fel! Okänt namn på

även för bötesbrott som gromning, fildelning och sexuellt ofredande. Detta har tidigare inte varit möjligt för annat än brott där fängelse finns med på straffskalan, då det ansetts vara en för grov integritetskränkning och därmed inte proportionellt till brottet. I och med Ipred-lagens införande fick dock privata företag tillgång till dessa uppgifter, vilka inte ens polisen haft tillgång till, och nu finns alltså risken att även polisen får denna information.

Regeringen har haft gott om tid på sig att protestera mot datalagringsdirektivet, men har valt att inte göra det. Deras passivitet har visserligen betytt att datalagringen försenats i Sverige, men i praktiken har de bara stått bredvid och väntat på att bli stämda och fällda för att inte ha infört det. Miljöpartiet däremot har en politik för att försvara integriteten.

Regeringen väntade med att införa direktivet tills efter valet 2010, men lade därefter fram en proposition om frågan som behandlades i våras. Miljöpartiet och Vänsterpartiet förhindrade en implementering genom att föreslå en minoritetsbordläggning av beslutet att införa direktivet. Nu är förslaget vilande och fram till att det kommer att tas upp för behandling i riksdagen igen under våren 2012 har regeringen stora möjligheter att agera för att förhindra en implementering av denna massövervakning.

Miljöpartiet vill förhindra en implementering på olika sätt

Miljöpartiet har hela tiden motarbetat denna urholkning av integritetsskyddet, och det tänker vi fortsätta med. Om hela befolkningen övervakas i jakt på ett fåtal blir det inte bara kränkande utan även ineffektivt och dyrt.

Det är fullständigt orimligt att bygga upp en massiv övervakningsapparat som enkelt kan komma att missbrukas av framtida regeringar, EU eller USA genom datautlämningsavtal.

Övervakning måste vara proportionerlig och alltid vägas mot andra intressen. Grundprincipen för hur insamling av data ska ske är att det ska finnas en konkret misstanke, och att det ska behövas domstolsbeslut mot en specifik individ.

Datalagringsdirektivet är varken startpunkt eller slutstation i integritetskampen, men det är en fråga som fortfarande går att vinna.

Miljöpartiet välkomnar att den tyska författningsdomstolen har ogiltigförklarat den tyska datalagringslagen som alltför integritetskränkande och hoppas att detta kommer att bli en vändpunkt.

Miljöpartiets första alternativ har helat tiden varit att stoppa datalagringsdirektivet i sin helhet. Vårt andra alternativ är att omförhandla det, så att det frångår principen om obligatorisk insamling av allas kommunikationsdata. Det finns flera olika möjligheter.

Den tyska författningsdomstolen och Rumäniens högsta domstol har redan stoppat sina länders genomförande av datalagringsdirektivet, med hänvisning till de mänskliga rättigheterna. Det tyska parlamentets arbetsgrupp angående datalagringsdirektivet avråder till och med Sverige från att införa direktivet. Regeringen borde ta upp frågan i EU om att riva upp direktivet.

Fel! Okänt namn på

Datalagringsdirektivet kan också rivas upp av EG-domstolen. Sverige blev nyligen fällt i domstolen för att inte ha genomfört direktivet, men alliansregeringen kom till rätten med målet att förlora och försökte inte ens argumentera för att direktivet strider mot de mänskliga rättigheterna. Vid en ny prövning kan Sverige nu försvara sig på allvar. EU:s kommitté för datasäkerhet har varit mycket kritisk till direktivet, och det är tveksamt om denna massövervakning kommer att godkännas.

Det är möjligt att få direktivet prövat i Europarådets domstol för de mänskliga rättigheterna genom att en drabbad part lämnar in en personlig anmälan. I ett sådant fall kommer vi att stödja dem som anmäler ärendet dit och det är rimligt att fördröja införandet av direktivet till dess beslut är fattat.

Inom kort blir det möjligt att samla en miljon namnunderskrifter i ett medborgarinitiativ i EU för att uppmana kommissionen att lyfta upp en fråga. Vi ställer oss mycket positiva till initiativ för att riva upp integritetskränkande EU-lagar.

Sveriges grundlag måste sätta en ram för vilka mänskliga rättigheter som är absoluta värden för att upprätthålla ett demokratiskt samhälle, värden på en grundnivå som inte får kränkas av vare sig regering eller EU. Terrorbekämpning och annan jakt på brottslingar måste alltid ske inom de ramar som ett demokratiskt och öppet samhälle sätter. Det slutliga steget i försvaret av våra rättigheter är grundlagen.

I vår kommer också den svenska Grundlagsutredningens förslag upp till beslut i riksdagen. Där har Miljöpartiet drivit, och fått stöd för, ett stärkt integritetsskydd. Det ger Sverige en möjlighet att med hänvisning till svensk grundlag förklara datalagringsdirektivet för ogiltigt, precis som Rumänien gjort.

Det finns flera länder som är skeptiska till EU:s övervakningspolitik. Vi vill att en svensk regering ska arbeta tillsammans med dessa för att stoppa integritetsingreppen. Detta anser vi att riksdagen bör ge regeringen tillkänna.

Stockholm den 28 september 2011

Maria Ferm (MP)

Jonas Eriksson (MP)

Jan Lindholm (MP)

Annika Lillemets (MP)

Mats Pertoft (MP)

Ulf Holm (MP)